

Kokkola
Karleby

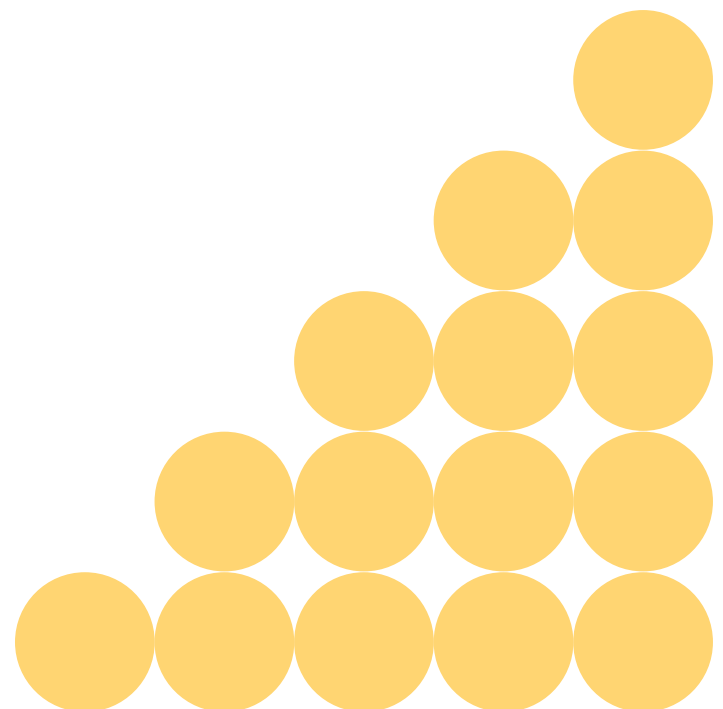
Osallisuusohjelma

2022-2025

Sisältö

1. Johdanto	3
2. Strategia ja muut ohjausasiakirjat osallisuustoiminnan taustana	3
2.1 Kaupungin strategian osallisuusnäkökulmat	3
2.2 Muut ohjausasiakirjat osallisuusnäkökulmasta	3
3. Osallisuuden tila Kokkolassa 2022	4
3.1 Kuntalaisosallisuus	4
3.2 Kaupunkiorganisaation sisäinen osallisuus	5
3.3 Eri osapuolten näkemykset osallisuuden nykytilasta Kokkolassa	6
4. Osallisuuden kehittäminen Kokkolassa 2022-2025	8
Liitteet	14

1. Johdanto

Tämä, valtuustokaudelle 2022-2025 valmisteltu osallisuusohjelma on laatuaan Kokkolan kaupungin toinen. Edellinen, vuodet 2018-2021 käsittänyt osallisuusohjelma, laadittiin konkretisoimaan valtuustokauden toimia kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi. Tämän asiakirjan tavoitteena on tukea kaupunkistrategian 2022-2025 tavoitteita kuntalaisuuden vahvistamiseksi sekä kaupungin ja sen asukkaiden vuorovaikutuksen edistämiseksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan osallisuudella tarkoitetaan kokemusta, tunnetta, joka syntyy, kun ihminen on osallisena jossakin yhteisössä esimerkiksi opiskelun, työn, harrastus- tai järjestötoiminnan kautta. Yhteisöissä osallisuus ilmenee jäsenten arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena, sekä yksilön mahdollisuutena vaikuttaa niin omiin kuin yhteisöönkin liittyviin asioihin.

Yhteiskunnassa osallisena oleminen tarkoittaa jokaisen mahdollisuutta terveyteen, koulutukseen, työhön, toimeentuloon, asuntoon ja sosiaalisiin suhteisiin. Osallisuus merkitsee kansalaisen oikeutta tasavertaisena osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja yhteiskunnan kehitykseen.

Kokkolan kaupungin osallisuusohjelman on laatinut kaupungin eri toimialoilta koottu työryhmä ja sen on hyväksynyt kaupunginhallitus kokouksessaan 6.2.2023. Asiakirja on laadittu koko kaupungin hallinnon käyttöön, ja sen odotetaan suuntaavan kaupungin toimintaa ja kehittämistä sekä organisaation työn taustalla vaikuttavia arvoja yhä enemmän kuntalaislähtöisiksi.

2. Strategia ja muut ohjausasiakirjat osallisuustoiminnan taustana

2.1 Kaupungin strategian osallisuuskulmat

Kokkolan kaupunkistrategia 2022-2025, *Meillä on laajempi horisontti* nostaa esiin osallisuuteen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä kehittämisen kaikilla painopistealueilla.

Yrittäjävälisyys -painopistealueella strategiassa linjataan, että yrittäjien tyytyväisyyttä kaupungin yrittäjävälisyyteen mitataan vuosittain kyselyllä.

Elämyksellisyys -painopistealueella tavoitteeksi on kirjattu ilmapiiriltään innostava, yhteisöllisyyteen kannustava kaupunki. Samassa yhteydessä nostetaan esiin Kokkola-henki, johon liittyy osallisuuden, yhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen kaupungissa. Tämän painopistealueen arvioinnin tueksi esitetään vuosittaista kuntalaiskyselyä asukkaiden palvelutyytyväisyyden kartoittamiseksi. Erillisenä arviointikohteena tällä painopistealueella nousee esille kulttuuri-, liikunta- ja tapahtuma-alan ammattilaisten tyytyväisyys toiminnan edellytyksiin. Tätä on myös tarkoitus selvittää strategiakauden aikana. Elämyksellisyys-painopistealueen yhteydessä annetaan myös kaupungin hallinnon tehtäväksi kaupungin Osallisuusohjelman laatiminen.

Lapsivälisyys -painopistealueella strategia korostaa jokaisen lapsen ja nuoren kasvun edellytyksiä tavoitteella Meillä jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa omaksi itsekseen. Tässä tavoitteessa korostetaan lasten ja nuorten aitoa osallistamista, sekä siihen liittyvää lapsinäkökulman huomioon ottamista päätöksenteossa. Lapsivälisyyteen sekä lasten ja nuorten osallisuuteen liittyviä kokemuksia on tarkoitus kartoittaa vuosittaisissa kuntalaiskyselyissä.

Strategian kivijalkaan kuuluvassa **Osaava, vastuullinen ja hyvinvoiva henkilöstö** -painopistealueessa korostetaan henkilöstön työnantajakokemuksen merkitystä kaupungin kilpailukyvyyn kohottajana ja turvaajana. Strategia edellyttääkin, että esim. vuosittaisten työhyvinvointikyselyjen yhteydessä mitataan työntekijäkokemusta suositteluindeksillä (eNPS-indeksi).

2.2 Muut ohjausasiakirjat osallisuuskulmasta

Kaupunkistrategian lisäksi kaupungin toimintaa ja kehittämistä ohjaamaan on luotu muita asiakirjoja, joista tässä esitellään osallisuuteen ja sen kehittämiseen liittyvät näkökulmat

Hyvinvointisuunnitelma ja osallisuus

Osallisuuden edistäminen on yksi kaupungin hyvinvointisuunnitelman kuudesta teemasta. Kaupungin eri toimialat ja niiden alaiset vastualueet ja yksiköt ovat kirjanneet suunnitelmaan omia, osallisuutta edistäviä toimenpiteitä, joilla nähdään olevan nimenomaan kaupunkilaisten hyvinvointiin liittyviä

vaikutuksia. Merkittävä osa osallisuustavoitteista liittyy erityisesti lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseen. Kaupungin vuonna 2023 voimassa oleva hyvinvointisuunnitelma

Henkilöstöohjelma ja henkilöstön osallisuus

Henkilöstöohjelman yhtenä tavoitteena on henkilöstön kannustaminen kokeilemaan ja osallistamaan kehittämiseen työyhteisöissä. Henkilöstöohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden tarkoituksena on mahdollistaa kaikille työntekijöille kokemuksia työn merkityksellisyydestä, arvostuksesta, vastuusta sekä osallisuudesta, ja edistää näin myös merkityksellistä työntekijäkokemusta.

Sivistystoimialan kehittämissuunnitelmat osallisuuskulmasta

Kaupungin **opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen** tavoitteena on vahvistaa positiivista kasvatusta ja opetusta sekä kehittää monipuolisia, toiminnallisia ja osallisuutta lisääviä työtapoja. Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen kehittämissuunnitelma

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen kehittämissuunnitelmassa kuntalaisosallisuus nousee esiin toiminnan arvoissa, jotka viittaavat osallisuuden edistämiseen lautakunnan vastualueiden ja kaupunkilaisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan vastualueiden kehittämissuunnitelma

Lapsiystävällinen Kokkola –toimintasuunnitelmassa osallisuuden edistäminen on tärkeä osa Lapsiystävällinen kunta -työtä. Toimintasuunnitelman yhtenä toimenpiteenä on lasten ja nuorten osallisuuden kehittämisohjelman laatiminen. Lapsiystävällinen Kokkola –toimintasuunnitelma

Edellä mainittujen asiakirjojen lisäksi osallisuustyötä ohjaavat mm. kaupungin **Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämissuunnitelma** ja **Kotouttamisohjelma**.

3. Osallisuuden tila Kokkolassa 2022

3.1 Kuntalaisosallisuus

Lasten, nuorten ja huoltajien osallisuus opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa

Varhaiskasvatuksen asiakkaita ovat sekä palvelujen piirissä olevat lapset että heidän huoltajansa. Lasten ja huoltajien osallisuus on erilaista, ja se toteutuu eri tavoin. Molempien ryhmien osallisuuden tukeminen nähdään varhaiskasvatuspalveluissa tärkeäksi. Lasten ja huoltajien osallistumisen muodot kohdistuvat varhaiskasvatusyksikön sisällä tapahtuvaan tai siihen kiinteästi liittyvään toimintaan. Varhaiskasvatuspalveluissa käytettäviä osallistumisen muotoja esitellään ohjelman liitteessä.

Perusopetuksessa oppilaiden osallisuus toteutuu sekä edustuksellisen vaikuttamisen että suoran vaikuttamisen kautta. Alakoululaisten edustukselliseen osallisuuteen kuuluvat koulujen oppilaskunnat ja lapsivaltuusto. Yläkouluikäisten edustukselliseen osallisuuteen kuuluvat koulujen oppilaskunnat, oppilaskuntaverkosto ja nuorisovaltuusto. Toisella asteella edustuksellinen osallisuus toteutuu opiskelijakunnan ja nuorisovaltuuston kautta. Opetuspalvelujen osallisuuskäytäntöjä esitellään ohjelman liitteessä.

Nuorisopalvelut ja osallisuus

Nuorisotyössä nuoren kasvun tukeminen ja nuoren kohtaaminen on keskeinen osa perustyötä. Nuoria kohdataan yksilöinä erityisesti talotyössä sekä ankkuritoiminnassa. Koulunuorisotyössä korostuu yhteisöllinen työote. Nuorten osallisuus on näkynyt erityisesti yhteiskunnallisessa nuorisotyössä, jonka puitteissa nuorisopalvelut tarjoaa toiminnallisen tuen nuorisovaltuustolle, sekä vuoden 2022 alusta myös lapsivaltuustolle.

Nuorisopalvelut hyödyntävät tiedottamisessa koulujen ja julkisten tilojen ilmoitustauluja, some-kanavia ja alueen sanomalehtiä (pääsääntöisesti Kokkola-lehti). Palveluihin liittyvinä vuorovaikutus- ja palautejärjestelminä on nuorisopalveluissa käytetty vapaa-aikakyselyä kerran kolmessa vuodessa, ja toimintaan liittyviä palautteita. Tarkempi kuvaus nuorisopalvelujen osallisuusmuodoista esitellään ohjelman liitteessä.

Kuntalaisosallisuus kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa

Kulttuuri- ja liikuntapalveluissa kuntalaisten osallisuutta kannustetaan järjestötoimintaa ja suoraan kansalaistoimintaa tukemalla. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen vastuualueet kutsuvat toimijoita ja asukkaita vuosittain yhteisiin keskustelutilaisuuksiin, minkä lisäksi seuroihin ja järjestöihin pidetään yhteyttä hankekohtaisella yhteistyöllä. Periaatteena on se, että kaupunki järjestää olosuhteita ja kuntalaiset itse ratkovat toiminnan sisältöön liittyviä kysymyksiä.

Kirjastopalveluissa toimintaa kehitetään vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa, mm. asiakasraateja järjestämällä. Museopalveluissa toimintaa on viety inklusiiviseen suuntaan, mikä tarjoaa osallistumisen mahdollisuuksia mahdollisimman moninaiselle yleisölle. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa hyödynnettyjä osallisuuden muotoja esitellään ohjelman liitteessä.

Kaupunkisuunnittelu; kuntalaisosallisuus suunnitteluprosesseissa

Kaupunkiympäristöpalveluissa kuntalaisten osallisuutta edistetään niin suorilla kuin verkkovälitteisillä osallistumiskeinoilla. Kuntalaisosallisuus liittyy useimmiten johonkin konkreettiseen suunnitteluprosessiin, johon asukkaat voivat ottaa kantaa. Toimialalla käytetään myös osallistuvan budjetoinnin menetelmiä kuntalaisten kehittämisenäkemyksen kartoittamiseksi.

Pääosin kuntalaisosallisuuden voidaan kaupunkiympäristöpalveluissa nähdä liittyvän suunnitteluosallisuuteen, mutta myös toimintaosallisuuden keinoja on käytetty esim. erilaisissa istutuskampanjoissa. Vuonna 2022 toimialalla oli käynnissä 23 eri hanketta kuntalaisosallisuuden edistämiseksi. Näissä prosesseissa oli mukana noin 2.000 osallistujaa.

Tarkempi kuvaus kaupunkiympäristöpalvelujen osallisuusprosesseista on asiakirjan liitteenä.

Kaupunkikehitys, viestintä ja markkinointi kuntalaisosallisuuden näkökulmasta
Kokkolan kaupunki viestii aktiivisesti toiminnastaan, palveluistaan, päätöksenteosta ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksista. Viestintämme on ajantasaista, monikanavaista ja vuorovaikutteista.

Viestinnällä ja kaupunkimarkkinoinnilla edistetään myös viihtyvyyttä ja vahvistetaan Kokkolan veto- ja pitovoimaa. Hyvin onnistunut viestintä parantaa palvelujen laatua ja toiminnan tehokkuutta.

Kaupungin viestintää ohjaavat kuntalain pykälät 22 (Oikeus osallistua ja vaikuttaa) ja 29 (Viestintä).

Kaupunki käyttää useita viestintäkanavia ja -menetelmiä. Kanavia ovat muun muassa kokkola.fi-verkkosivut, sosiaalisen median kanavat, tiedotteet, kuulutukset ja ilmoitukset, asukastilaisuudet sekä esitteet ja julkaisut.

3.2 Kaupunkiorganisaation sisäinen osallisuus

Luottamushenkilöiden ja päättäjien osallisuus

Luottamushenkilöiden ja päättäjien osallisuudella tarkoitetaan edustuksellisen demokratian prosesseissa kaupungin luottamushenkilöiksi valittujen henkilöiden mahdollisuuksia vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon ja sen suuntaan. Kunnassa luottamushenkilöt ovat myös edustuksellisen ja suoran demokratian rajapinnassa, ja he ovat päätöksentekonsa eri vaiheissa vuorovaikutuksessa niin hallinnon kuin kuntalaistenkin kanssa.

Päättäjäosallisuuden vahvistamiseksi luottamuselimille valmistellaan päätösasioiden lisäksi mm. kansallisia toimintasuosituksia ja lakilausuntoja tiedoksi. Lisäksi päättäjiä osallistetaan muutosten ja uudistusten ennakkointiin ja valmisteluun. Säännöllisen kokoustoiminnan lisäksi luottamushenkilöille järjestetään seminaareja ja iltakouluja päätöksentekoon tulevien asioiden avaamiseksi ja keskusteluttamiseksi.

Henkilöstön osallisuus

Henkilöstön osallisuudella tarkoitetaan kaupungin henkilöstön edustajan kokemusta mahdollisuuksistaan vaikuttaa omaan työhönsä sekä tapoihin, joilla kunta tuottaa palvelunsa ja kohtaa asiakkaansa. Henkilöstöpalvelut edistävät henkilöstön osallisuutta tuottamalla ja levittämällä henkilöstöä koskevaa tietoa, mahdollistamalla henkilöstön osallistumisen kunnan toiminnan kehittämiseen sekä tarjoamalla henkilöstölle mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen. Henkilöstöpalvelut tukevat myös osallisuuden

epävirallisia ja virallisia muotoja työyhteisöissä.

Organisaation sisäinen, horisontaalinen viestintä ja osallisuus

Organisaatiossa toimitaan horisontaalisissa verkostoissa yhteistyössä muiden hallintoalojen ja sidosryhmien kanssa. Yhteistyö nivoo yhteen sekä organisaation sisällä olevan osaamisen että käyttäjiltä ja muilta sidosryhmiltä saatavan tiedon. Organisaation sisäisen yhteistyön kehittäminen jää helposti vähemmälle huomiolle, vaikka erilaisten hankkeiden ja projektien onnistuminen nojaa käyttäjien ja muiden sidosryhmien osallistamisen lisäksi myös hyvään tiedonkulkuun organisaation sisällä sekä organisaation asiantuntijoiden osaamisen hyödyntämiseen. Tiedonkulun varmistaminen on tärkeässä asemassa yhteistyön onnistumisen kannalta. Viestinnän erilaisten työkalujen lisäksi tiedonkulun kannalta olennaista on jokaisen työntekijän henkilökohtaisen tiedotusvastuun korostaminen.

Verkosto-osallisuus; kaupunki yhteistyökumppanina

Verkosto-osallisuudella tarkoitetaan kaupungista muodostuvaa mielikuvaa yhteistyökumppanina. Kaupunki on mukana useissa verkostoissa julkisella sektorilla sekä elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Strategiassaan kaupunki nostaa painopistealueena esiin yritysystävällisyyden, minkä lisäksi strategia-asiakirjassa kiinnitetään huomiota yhteistyön merkitykseen sekä esim. tapahtumatoimijoiden tyytyväisyyteen kaupunkiin yhteistyökumppanina.

3.3 Eri osapuolten näkemykset osallisuuden nykytilasta Kokkolassa

Kaupunki on osallistunut kansallisiin kuntatutkimuksiin, joissa huomiota on kunnan palvelujen käytön lisäksi kiinnitetty asukkaiden palvelutyytyväisyyteen ja yleiseen tyytyväisyyteen suhteessa kunnan hallintoon. KuntaSuomi – tutkimuskokonaisuudessa Kokkola on osallistunut vuonna 2020 sekä kuntalaiskyselyyn että päättäjäkyselyyn.

Kuntalaistutkimus 2020 – osallisuusnäkökulmat

KuntaSuomi – tutkimuksen perusteella on todettavissa, että kokkolalaiset vastaajat arvostavat kaupungin tuottamia palveluja enemmän, kuin palveluja tuottavaa kaupunkia. Kyselyn vapaissa vastauksissa on jonkin verran viranhaltijoiden saavutettavuuteen, hallinnon raskauteen ja viestintään liittyviä huomautuksia, mutta palveluarvioinnit ovat myönteisempiä. Kuntavaalit koetaan asukkaiden piirissä tärkeimmäksi osallistumiskanavaksi. Luottamus poliittisiin päättäjiin on Kokkolassa jokseenkin samalla tasolla kuin muissa tutkimuskunnissa ja kiinnostus osallistua paikallispolitiikkaan on samalla tasolla tai alempaa kuin muissa tutkimuskunnissa.

Paikallis- ja maakuntalehti nousevat kokkolalaisten vastauksissa tärkeämmiksi viestintäkanaviksi kuin muissa samankokoisissa tutkimuskunnissa. Myös TV on tärkeä viestintäväline, mutta kunnan verkkoviestintä tai some tavoittaa ihmisiä vähemmän. Some on muuten seurantamediana nousussa. Kaikkiaan kaupunkilaiset arvostavat kuntansa viestintää hieman enemmän kuin muiden tutkimuskuntien asukkaat.

Kokkolalaisten vastaajien mukaan konkreettiset, lähialueen tai oman elinympäristön kehittämiseen liittyvät osallistumistavat ja järjestötoiminta ovat kiinnostavimpia. Kokkolassa osallistumisen vaikuttavuutta pidetään pääosin parempana kuin mitä itse osallistumiskeinojen käyttöön tartutaan.

Kuntapäättäjätutkimus 2020 – osallisuusnäkökulmat

KuntaSuomi -luottamushenkilökyselyn tuloksista käy ilmi, että Kokkolassa luottamushenkilö käyttää enemmän aikaa tehtäviensä hoitoon kuin muissa kunnissa. Lähes puolet vastanneista päättäjistä pitää tehtävän vaatimaa aikaa liian suurena. Noin 75 % vastaajista pitää luottamushenkilöpalkkiota riittämättömänä työmäärään verrattuna.

Kokkolassa luottamustehtävän vastaanottamishalukkuutta vähentävät eniten median raportointi, yksityiselämään liittyvät syyt sekä kunnan taloudellinen tilanne. Kokkolan päättäjien joukossa arviot ilmapiiristä kuntalaisten ja luottamushenkilöiden välillä ovat jonkin verran keskimääräistä kielteisempiä.

Poliittisten elinten vaikutusvallan osalta kokkolalaisten luottamushenkilöiden arviot ovat samalla tasolla tai hieman kielteisempiä kuin verrokkikunnissa. Kaupunginjohtajan, puheenjohtajien ja eräiden johtavien viranhaltijoiden valta koetaan kokkolalaisissa vastauksissa korkeaksi. Oman osallisuutensa vahvistamiseksi kokkolalaiset luottamushenkilöt odottavat lisää päätösten ennakkovaikutusten arviointia

valmisteluun sekä riittävää keskustelua ennen päätöksentekoa.

Henkilöstökyselyt 2021 ja 2022

Kokkolan kaupungin työhyvinvointikyselyt vuosilta 2021 ja 2022 sisälsivät joitakin henkilöstön osallisuutta käsitteleviä kysymyksiä.

Vuonna 2021 enemmistö henkilöstöstä koki, että voi vaikuttaa erittäin hyvin tai hyvin työtään koskeviin päätöksiin ja työyhteisön toimintaan esittämällä parannusehdotuksia ja ideoita. Vuonna 2022 työhyvinvoinnin kannalta merkitykselliseksi koettiin työyhteisön lisäksi, esihenkilön tuki ja mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön. 89 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että mahdollisuudet vaikuttaa työhönsä ovat pääosin kunnossa.

Enemmistö koki pysyvän työyhteisön asioista ajan tasalla, mutta osa toivoi asioita käytävän läpi kokouksissa vielä enemmän. Myös mahdollisuus kouluttautua koettiin toteutuvan hyvin. Suurin osa henkilöstöstä koki saavansa riittävästi tarvittavaa tietoa ja tukea esihenkilöiltä. Suurin osa henkilöstöstä koki, ettei ollut samaa eikä eri mieltä organisaation toiminnan avoimuudesta ja läpinäkyvyydestä sekä tiedon saatavuudesta.

Enemmistö henkilöstöstä koki, että toiminnassa korostuu työyhteisön yhdessä tekeminen ja työyhteisöltä saatu ymmärrys ja hyväksyntä. Työn arvostus työkavereiden ja esihenkilön taholta koetaan huomattavasti suuremmaksi verrattuna työn arvostukseen koko organisaation tasolla.

Vuoden 2022 kyselyn mukaan 85 prosenttia työntekijöistä käy vuosittain kehityskeskustelun esihenkilönsä kanssa. Vuonna 2021 osa kehityskeskustelun käyneistä työntekijöistä toivoi, että keskusteluissa asetettuja tavoitteita seurattaisiin enemmän.

Työntekijäkokemusta mitataan vuosittain kyselyssä suositteluindeksillä (eNPS), jonka tulos oli vuoden 2022 kyselyssä +9, (skaala -100 – +100). Strategiakaudella 2022-2025 tavoite on yli +20.

Järjestökysely 2022 – viestintä- ja vuorovaikutusnäkökulmat

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan vastuualueet järjestivät keväällä 2022 järjestökyselyn, jossa selvitettiin järjestöjen näkemyksiä mm. kaupungin ja yhdistysten välisestä vuorovaikutuksesta. Kyselyssä tiedusteltiin myös kolmannen sektorin edustajien näkemyksiä kaupunkistrategian painopistealueiden nykytilaan.

Järjestöjen edustajat eivät pitäneet kaupungin ilmapiiriä erityisen innostavana. Järjestöjen rooli ilmapiirin luojina ja kehittäjinä koettiin tärkeäksi. Myös kaupungin rooli Kokkola-hengen luojana yhdessä järjestöjen kanssa todettiin keskeiseksi. Matalan kynnyksen tapahtumat, jotka helpottavat asukkaiden osallistumista ovat vastaajien mukaan erityisen tärkeitä hyvää ilmapiiriä rakennettaessa.

Arviot kaupungin ja järjestöjen välisestä viestinnästä kallistuvat myönteisen puolelle. 60 prosenttia vastaajista piti kaupungin järjestöviestintää riittävänä, 40 prosenttia riittämättömänä. Lisää viestintää toivotaan erityisesti tapahtumista sekä kaupungin avustuksista kansalaistoimintaan. Järjestöjen tavoittamisen kannalta keskeisinä medioina mainittiin sähköposti ja paikallislehti.

4. Osallisuuden kehittäminen Kokkolassa 2022-2025

Alla olevaan matriisiin on koottu eri toimialojen ja vastuualueiden ilmoittamat toimenpiteet valtuustokauden 2022-2025 keskeisiksi toimenpiteiksi osallisuuden kehittämistyössä Kokkolassa.

Osallisuutta edistävä toimenpide	Kohderyhmä	Osallisuusmuoto	Kuvaus
Yrittäjäystävällisyys Logistisesti loistava, yrittäjälle ystävällinen – Kokkola on paras yrittäjyyden ympäristö			
Yhteissuunnittelu	Yrittäjät, toimijat, kuntalaiset ja muut sidosryhmät	tieto-,suunnittelu-, päätös-, toiminta-, ja arviointiosallisuus	Toimijat osallistuvat yleisten alueiden yhteissuunnitteluun ohjausryhmätyöskentelyn kautta
Vastuutaho: Kaupunkiympäristö Seuranta: Toteutuneiden osallistamisten määrä			
Elinvoimalupaus	Yrittäjät	suunnitteluosallisuus	Kaupungin ja yrittäjäjärjestöjen yhteinen tahdonilmaus elinkeinoelämän kehittämiseen
Vastuutaho: Elinkeinot ja kaupunkikehitys Seuranta: Toimenpiteiden toteutuminen vuosittain			
Yritysvaikutusten arviointi	Yritykset	suunnitteluosallisuus	Alueen elinkeinoelämään vaikuttavan päätöksenteon yhteydessä laaditaan yritysvaikutusten arviointi päätöksenteon tueksi.
Vastuutaho: Elinkeinot ja kaupunkikehitys Seuranta: Arvioinnit on tehty päätettyjen periaatteiden mukaisesti			
Elämyksellisyys Ilmapiiiriltään innostava, yhteisöllisyyteen kannustava			
Työpajat	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	tieto-, suunnittelu-, ja toiminta-osallisuus	Tilaisuus, jossa yhdessä eri sidosryhmien, toimijoiden ja kuntalaisten kanssa kehitetään tiettyä aluetta.
Vastuutaho: Kaupunkiympäristö Seuranta: Toteutuneiden osallistamisten määrä			
Osallistuva budjetointi	Kuntalaiset	tieto-,suunnittelu-, päätös-, ja toimintaosallisuus	Kaupungin budjetointiin osallistuminen omaa lähiympäristöä kehittämällä Osallistuva budjetointi nuorisopalveluiden toiminnoissa
Vastuutaho: Kaupunkiympäristö, Nuorisopalvelut Seuranta: Toteutuneiden osallistamisten määrä ja palaute			

Osallisuutta edistävä toimenpide	Kohderyhmä	Osallisuusmuoto	Kuvaus
Kaupunkikävelyt	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	tieto-,suunnittelu-, ja toimintaosallisuus	Kaupungin budjettiin osallistuminen omaa lähiympäristöä kehittämällä Osallistuva budjetointi nuorisopalveluiden toiminnoissa
Vastuutaho: Kaupunkiympäristö Seuranta: Toteutuneiden osallistamisten määrä ja palaute			
Kaupunkilaistilaisuudet	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	toimintaosallisuus	Erilaiset tempaukset, esim. kesäkkien tai puiden istuttaminen, talkoot jne.
Vastuutaho: Kaupunkiympäristö Seuranta: Toteutuneiden osallistamisten määrä ja palaute			
Kaupunkiympäristöraati	Kuntalaiset	tieto-, suunnittelu-, päätös-, ja toimintaosallisuus	Kuntalaisista koostettu raati, joka osallistuu erilaisten kaupunkiympäristöön liittyvien aiheiden suunnitteluun ja päätöksentekoon.
Vastuutaho: Kaupunkiympäristö Seuranta: Toteutuneiden osallistamisten määrä ja palaute			
Palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden vahvistaminen	Kuntalaiset	tieto- ja toimintaosallisuus	Turvataan kuntalaisten osallisuutta, omatoimisuutta ja aktiivisuutta vahvistavien kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen järjestäminen tavalla, joka tukee palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta
Vastuutaho: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja tarjoavat vastualueet Seuranta: Palvelujen käytön kehitys			
Kolmannen sektorin toiminnan tuki	Kansalaistoiminta	suunnittelu- ja toimintaosallisuus	Kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen aktiivisella yhteydenpidolla kolmannen sektorin paikalliseen yhteistyöverkostoon sekä järjestökentän omatoimisuuden tukemisella
Vastuutaho: Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut Seuranta: Kolmannen ja neljännen sektorin aktiivisuuden kehitys; toimintojen ja tapahtumien määrällinen kehitys ja osallistujamäärät			
Kokkola-hengen vahvistaminen	Kansalaistoiminta	toimintaosallisuus	KokkolaWorks –markkinointikampanja "Kokkolalähettiläät"
Vastuutaho: Elinkeinot ja kaupunkikehitys Seuranta: Kaupunkikuvatutkimus ja markkinointikampanjan mittarit			

Osallisuutta edistävä toimenpide	Kohderyhmä	Osallisuusmuoto	Kuvaus
Lapsiystävällisyys Meillä jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa omaksi itsekseen			
Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen vuosittainen toiminnan arviointi; lukuvuonna 2023-2024 arvioinnin teemana "Osallisuus ja vaikuttaminen"	Lapset, nuoret, huoltajat, opetushenkilöstö	arviointi-, toiminta-, ja suunnitteluosallisuus	Sähköiset toiminnan arvioinnin kyselyt eri kohderyhmille, joiden avulla arvioidaan osallisuuden ja vaikuttamisen toteutumista peruskouluissa ja lukioissa. Tuloksista nousevien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistetaan eri vastaajaryhmiä.
Vastuutaho: Opetuspalvelut Seuranta: Tulosten käsittely kouluyksiköissä sekä opetus- ja kasvatustalokunnassa			
Varhaiskasvatuksen toiminnan arviointi vuosittain	Lapset, huoltajat, henkilökunta/ johtajat	arviointi-, toiminta-, ja suunnitteluosallisuus	Sähköiset toiminnan arvioinnin kyselyt eri kohderyhmille, joiden avulla arvioidaan eri toimintojen ja tavoitteiden toteutumista varhaiskasvatuspalvelussa. Tuloksista nousevien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistetaan eri vastaajaryhmiä.
Vastuutaho: Varhaiskasvatuspalvelut Seuranta: Tulosten käsittely yksiköissä sekä opetus- ja kasvatustalokunnassa			
Oppilas- ja opiskelijakuntien toiminnan ja oppilaskuntaverkoston kehittäminen	Lapset, nuoret	suunnittelu-, toiminta-, tieto-, ja arviointiosallisuus	Oppilas- ja opiskelijakuntien osallisuustoimien kehittäminen ja opetushenkilöstön osallisuustietoisuuden ja -taitojen kehittäminen.
Vastuutaho: Opetuspalvelut Seuranta: Toteutuneiden osallistamisten määrä			
Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien mukainen osallisuuden edistäminen sekä opetussuunnitelma-työhön osallistaminen	Lapset, nuoret, huoltajat, opetushenkilöstö	suunnittelu-, ja arviointiosallisuus	Osallisuus ja vuorovaikutus koulun arjessa sekä lasten ja nuorten osallisuus opetussuunnitelman eri osioiden suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa, kuten monialaiset oppimiskokonaisuudet ja eri kouluasteiden valinnaisaineet
Vastuutaho: Opetuspalvelut Seuranta: Toteutuneiden osallistamisten määrä			
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen opetussuunnitelmien mukainen osallisuuden edistäminen sekä opetussuunnitelma-työhön osallistaminen	Lapset ja huoltajat, henkilökunta	suunnittelu-, ja arviointiosallisuus	Osallisuus ja vuorovaikutus varhaiskasvatuksen arjessa, lasten osallisuus opetussuunnitelmien mukaisen toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.
Vastuutaho: Varhaiskasvatuspalvelut Seuranta: Osallistavan toiminnan ja vuorovaikutuksen laadun toiminnan arviointi			

Osallisuutta edistävä toimenpide	Kohderyhmä	Osallisuusmuoto	Kuvaus
Koulujen ja varhaiskasvatustilojen suunnittelussa kuullaan ja osallistetaan lapsia ja nuoria.	Lapset, nuoret	suunnittelu-osallisuus	Laaditaan mallinnus pysyvistä toimintatavasta lasten ja nuorten osallistamiseksi kaupungin rakennushankkeissa (päiväkodit ja koulut)
Vastuutaho: Kaupunkiympäristö, varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut Seuranta: Mallinnos valmistuu			
Laaditaan lasten ja nuorten osallisuuden kehittämissuunnitelma	Lapset, nuoret	tieto-, suunnittelu-, päätös-, ja toimintaosallisuus	Lasten ja nuorten olemassa olevat osallisuuden ja vaikuttamisen kanavat mallinnetaan sekä asetetaan kehittämistoimenpiteitä osallisuuden kehittämiseksi
Vastuutaho: Lapsiystävällinen kunta koordinaattori, varhaiskasvatus -ja opetuspalvelut, nuorisopalvelut, kaupunkiympäristö Seuranta: Kehittämissuunnitelma valmistuu			
Lasten ja nuorten osallistaminen oman koulun kehittämissuunnitelman laadinnassa ja toimeenpanossa	Lapset, nuoret	suunnittelu-, toiminta-, ja arviointiosallisuus	Lasten ja nuorten osallistaminen koulun toiminnan kehittämisessä toimintakaudella 2022-2025
Vastuutaho: Opetuspalvelut Seuranta: Kehittämissuunnitelmien valmistuminen ja käyttöönotto			
Perheiden hyvinvoinnin tukeminen harrastustoiminnan mahdollisuuksia lisäämällä	Lapset, nuoret, perheet	toimintaosallisuus	Kehitetään Kaikukortti-toimintamallia, lanseerataan Nuorisopassi ja tuetaan kolmannen sektorin toimijoita harrastamisen taloudellisten kynnysten madaltamisessa
Vastuutaho: Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut Seuranta: Nuorten kulttuuri- ja liikuntaharrastuksia tukevien toimintamallien käyttöönotto ja edun käyttö nuorten parissa			
KOHASU-harrastustoiminta	Lapset, nuoret	suunnittelu-, toiminta-, ja arviointiosallisuus	Lasten ja nuorten osallisuus koulun kerho- ja harrastustoiminnan ideoinnissa, suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.
Vastuutaho: Opetus- ja liikuntapalvelut Seuranta: Toteutuneiden osallistamisten määrä			
Laajennetaan Lapset puheeksi – palvelumallin käyttöä kouluissa ja varhaiskasvatuksen yksiköissä perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä.	Lapset, nuoret, huoltajat	toiminta-, ja suunnitteluosallisuus	Lisätään tietoa palvelumallista huoltajille ja koulutetaan menetelmän osaajia. Toimitaan palvelumallin mukaisesti tukien lapsia, nuoria ja heidän perheitään.
Vastuutaho: Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut Seuranta: LP-menetelmäosaajien määrä, LP-keskustelujen määrän seuranta.			

Osallisuutta edistävä toimenpide	Kohderyhmä	Osallisuusmuoto	Kuvaus
Hyvinvoiva henkilöstö			
Hyvinvointipajat	Koko henkilöstö	tieto-, suunnittelu-, päätös-, toiminta-, ja arviointiosallisuus	Työyhteisökohtaisesti järjestettävä paja, jossa käsitellään työhyvinvointikyselyn vastauksia, ja keskustellaan työyhteisön hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Vastausten ja yhteisen keskustelun pohjalta täytetään työhyvinvointisuunnitelma, joka sisältää kolme kehittämiskohdetta liittyen työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen.
Vastuutaho: Henkilöstöpalvelut, Esihenkilöt Seuranta: Hyvinvointipajan järjestäneiden työyhteisöjen määrä (lähtötaso vuonna 2022 48 kpl)			
Henkilöstöinfo	Koko henkilöstö	tieto-, ja suunnitteluosallisuus	Noin neljä kertaa vuodessa järjestettävä info, jossa käsitellään henkilöstölle ajankohtaisia asioita ja teemoja.
Vastuutaho: Henkilöstöpalvelut Seuranta: Infojen toteutuminen ja osallistuneiden määrä			
Työpajat	Koko henkilöstö	tieto-, suunnittelu-, päätös-, toiminta-, ja arviointiosallisuus	Erilaiset osallistavat työpajat, joiden tavoitteena on henkilöstön kannustaminen kokeilemaan ja osallistamaan kehittämiseen.
Vastuutaho: Henkilöstöpalvelut Seuranta: Työpajaan osallistuneiden määrä ja palaute			
Henkilöstöpalveluiden kyselytunnit	Koko henkilöstö vastuualueittain	tieto-, suunnittelu, ja toimintaosallisuus	Henkilöstöpalveluiden kyselytunteja järjestetään epäsäännöllisesti vastuualueille. Kyselytunti sisältää henkilöstöpalveluiden ja vastualueen esittäytymistä sekä keskustelua vastuualueelle tai henkilöstöpalveluille ajankohtaisesta aiheesta.
Vastuutaho: Henkilöstöpalvelut Seuranta: Toteutuneiden kyselytuntien määrä ja vastuualueitten palaute			
Nonstop-koulutukset	Koko henkilöstö	tieto-osallisuus	Nonstop-koulutussarja on jatkuvasti pyörivä sisäinen koulutussarja koko henkilöstölle.
Vastuutaho: Henkilöstöpalvelut Seuranta: Nonstop-koulutusten toteutuminen ja osallistuneiden määrä			
Tyhy-toiminta	Koko henkilöstö	tieto-, suunnittelu-, päätös-, toiminta-, ja arviointiosallisuus	Työyhteisöjen työhyvinvointitapahtumien tarkoituksena on työyhteisöjen toimivuuden ja yhteisöllisyyden kehittäminen. Tyhy-tapahtumiin on varattu aikaa vuosittain 1,5 työpäivää ja rahaa 35 e / per työntekijä.

Osallisuutta edistävä toimenpide	Kohderyhmä	Osallisuusmuoto	Kuvaus
Vastuutaho: Esihenkilöt Seuranta: Toteutuneet tyhy-suunnitelmat			
Intranetin uudistaminen	Koko henkilöstö	tieto-osallisuus	Intranetin uudistamisen tarkoituksena on kehittää organisaation sisäistä viestintää ja vuorovaikutusta.
Vastuutaho: Henkilöstöpalvelut Seuranta: Uudistuksen valmiiksi saaminen			
Asiantuntijuuden hyödyntäminen	Koko henkilöstö	tieto-, suunnittelu-, päätös-, toiminta- ja arviointiosallisuus	Hankkeiden suunnittelukokouksiin kutsutaan kaikki kohteen elinkaareen suunnittelusta käyttöön ja kunnossapitoon liittyvät asiantuntijat
Vastuutaho: Esihenkilöt Seuranta: Hankkeiden päätösarviointikeskustelut			
Kaupunkiympäristön sähköinen hanketiedote kaupungin henkilöstölle	Kaupunki-ympäristö ja toimialat joita hankkeet koskevat	tieto-osallisuus	Digitaalinen, kolme kertaa vuodessa julkaistava tiedote kaupunkiympäristön hankkeiden tilanteesta
Vastuutaho: Kaupunkiympäristö ja viestintä Seuranta: Laaditut tiedotteet			

Käytössä olevat osallisuustyön muodot Kokkolan kaupungin organisaatiossa

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen osallisuustoimenpiteet

Osallisuutta edistävä toimenpide	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Koulujen vanhempainraadit ja vaka:n vanhempainyhdistykset	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Perheet, lasten huoltajat	Henkilöstön ja perheiden keskustelut toiminnan kehittämisestä	Tieto-osallisuus, Arviointiosallisuus, Suunnitteluosallisuus
Koulujen kummiluokka- ja tukioppilastoiminta	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Oppilaat, opiskelijat	Oppilaiden ja opiskelijoiden keskinäinen vuorovaikutus ja toiminta heitä kiinnostavien asioiden ympärillä	Toimintaosallisuus
Palvelukohtaiset raadit, aluekohtaiset asukasraadit sekä kuntalais- ja järjestöfoorumit	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Palveluja käyttävät kuntalaiset, henkilöstö, yhteistyökumppanit	Keskustelufoorumit ja yhteistyötapaamiset, joissa kohdataan palvelun asiakkaat/ järjestöjen edustajat/ kuntalaiset.	Tieto-osallisuus, Arviointiosallisuus, Suunnitteluosallisuus
Oppilas- ja opiskelijakuntien toiminta, oppilaskuntaverkosto	Opetuspalvelut	Oppilaat, opiskelijat	Koulun arkeen liittyvä yhteissuunnittelu ja arviointitoiminta oppilaiden ja henkilöstön kesken	Arviointiosallisuus, Suunnitteluosallisuus, Tieto-osallisuus, Toimintaosallisuus
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen henkilöstön osaamisen kehittäminen	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstö	Henkilöstölle järjestetään henkilöstön toiveista ja tarpeista lähtevää koulutusta. Henkilöstölle järjestetään osallisuuteen liittyvää koulutusta, jolla edistetään henkilökunnan tietotaitoja ja myönteistä asennetta	Tieto-osallisuus
Tiedotuskanavien (Wilma ja Päikky) hyödyntäminen	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Lasten ja nuorten huoltajat, perheet	Vuorovaikutteinen viestintä yksiköiden ja perheiden välillä	Tieto-osallisuus, Toimintaosallisuus, Arviointiosallisuus
Oman lapsen varhaiskasvatukseen toteuttamiseen vaikuttaminen, palautteenanto	Varhaiskasvatuspalvelut	Huoltajat, perheet	Kaupungin yhteinen palautekanava sekä palautteenanto suoraan varhaiskasvatukseen yksiköille	Tieto-osallisuus, Toimintaosallisuus, Arviointiosallisuus, Suunnitteluosallisuus
Toiminnan sisällön suunnitteluun ja toteutukseen osallistuminen, lasten kokoukset varhaiskasvatuksessa	Varhaiskasvatuspalvelut	Lapset	Monipuolisten osallisuuden menetelmien edistäminen lapsiryhmissä.	Tieto-osallisuus, Toimintaosallisuus, Suunnitteluosallisuus, Arviointiosallisuus

Kirjastopalvelujen osallisuustoimenpiteet

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto
Asiakasraadit ja -tilaisuudet, vuorovaikutteiset työpajat	Kirjasto-palvelut	Kuntalaiset	Aktiivinen keskustelu palveluiden käyttäjiltä suunnittelun ja päätöksenteon tueksi	Tieto-osallisuus, Arviointiosallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus, Päätösosallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto
Kyselyt ja palautteet	Kirjastopalvelut	Kuntalaiset	Aktiivinen tiedonkeruu palveluiden käyttäjiltä suunnittelun ja päätöksenteon tueksi	Tieto-osallisuus, Arviointiosallisuus, Toimintaosallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus
Digitaidot	Kirjasto-palvelut, yhteistyökumppanit	Kuntalaiset	Kirjastot tukevat digitaalista osallisuutta tarjoamalla laitteita ja tukea niiden käyttöön	Tieto-osallisuus, Digitaalinen osallisuus
Tapahtumat, tilaisuudet, näyttelyt	Kirjastopalvelut, yhteistyökumppanit	Kuntalaiset	Tapahtumilla luodaan elämyksiä ja tuetaan kuntalaisten yhteisöllisyyttä	Toimintaosallisuus, Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus
Aktiivinen ja monikanavainen viestintä	Kirjastopalvelut	Kuntalaiset	Kirjastopalvelujen toiminnasta tiedotetaan aktiivisesti eri tiedotuskanavia käyttäen	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus
Kirjastojen kokous-, opiskelu- ja ryhmätyöskentelytilat	Kirjastopalvelut	Kuntalaiset	Kirjastot tarjoavat kuntalaisille erikokoisia kokoontumistiloja	Toimintaosallisuus
Aktiivinen kansalaisuus	Kirjastopalvelut, yhteistyökumppanit	Kuntalaiset	Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua	Toimintaosallisuus, Tieto-osallisuus
Toimivat ja saavutettavat tilat	Kirjastopalvelut	Kuntalaiset	Kuntalaisilla käytössä ajanmukaiset ja toimivat tilat	Toimintaosallisuus

Kulttuuripalvelujen osallisuustoimenpiteet

Osallisuutta edistävä toimepide	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Kuntalaiskeskustelut, järjestöfoorumit	Kulttuuripalvelut yhdessä muiden sivistys-vastuualueiden kanssa	Kuntalaiset, kolmannen sektorin toimijat	Aktiivinen keskustelu palveluiden käyttäjiltä suunnittelun ja päätöksenteon tueksi	Tieto-osallisuus, Arviointiosallisuus, Suunnitteluosallisuus
Tapahtumayhteistyö	Kulttuuripalvelut	Tapahtumanjärjestäjät	Neuvonta- ja ohjauspalvelut tapahtumanjärjestäjille	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus
Järjestöyhteistyö	Kulttuuripalvelut	Järjestöt ja ad hoc toimijat	Neuvonta, ohjaus ja taloudellinen tuki kulttuuritoiminnan järjestämiseksi	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus
Kyselyt ja selvitykset	Kulttuuripalvelut yhdessä kumppaneiden kanssa	Palvelujen tuottajat ja käyttäjät	Tiedon kerääminen palvelutytytyväisyydestä tms. asioista	Arviointiosallisuus, Suunnitteluosallisuus
Taloudellinen saavutettavuus	Kulttuuripalvelut yhdessä kumppaneiden kanssa	Kuntalaiset	Taloudelliset tukimuodot ja muut subventoinnin keinot kulttuuriin osallistumisen kynnyksen madaltamiseksi	Toimintaosallisuus
Viestintä ja markkinointi	Kulttuuripalvelut yhdessä kumppaneiden kanssa	Kuntalaiset, Yhteistyökumppanit	Palveluista, tapahtumista ja tukimuodoista tiedottaminen	Tieto-osallisuus

Liikuntapalvelujen osallisuustoimenpiteet

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto
Seurafoorumit ja lajikohtaiset tilaisuudet	Liikuntapalvelut	Kuntalaiset	Säännölliset yhteiset tilaisuudet eri toimijoiden kanssa. Myös vuorojenjako palaverit.	Tieto-osallisuus, Arviointiosallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus, Päätösosallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto
Vapaaehtoisten liikuttajien verkosto	Liikuntapalvelut	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	Vapaaehtoistoimijoiden kouluttaminen ja toiminnan koordinointi. Esim. Vertaisveturit ja pyöräluotsit	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus
Kyselyt ja palautteet	Liikuntapalvelut	Kuntalaiset	Aktiivinen tiedonkeruu palveluiden käyttäjiltä suunnittelun ja päätöksenteon tueksi	Tieto-osallisuus, Arviointiosallisuus, Toimintaosallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus
Tapahtumat, tilaisuudet, messut	Liikuntapalvelut, yhteistyökumppanit	Kuntalaiset	Erilaisia tapahtumia, joissa liikunnallisia elämyksiä ja kokeiluja sekä hyvinvointitietoa ja yhteisöllisyyttä. Esim. Voimaa vanhuuteen hyvinvointikiertuetietoa ja perhetemmellykset	Toimintaosallisuus, Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus
Aktiivinen ja monikanavainen viestintä	Liikuntapalvelut	Kuntalaiset	Liikuntapalvelujen toiminnasta tiedotetaan aktiivisesti eri tiedotuskanavia käyttäen. Myös liikuntapaikkojen kunnossapitotiedon seurantapalvelu.	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus
Toimivat ja saavutettavat olosuhteet	Liikuntapalvelut	Kuntalaiset	Kuntalaisilla käytössä liikkeelle innostavat saavutettavat liikuntatilat ja -paikat	Toimintaosallisuus

Nuorisopalvelujen osallisuustoimenpiteet

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto
Suunnitelmallinen ja tavoitteellinen tiedottaminen	Nuorisopalvelut	Lapset ja nuoret	Tavoitteellinen, ikäkohdennettu ja monikanavainen viestintä	Tieto-osallisuus
Kyselyt ja palautteet	Nuorisopalvelut	Lapset ja nuoret	Vapaa-aikakysely, Kanuunaverkoston kohdennetut kyselyt, Nuodo- arvioinnit, Palautteet	Tieto-osallisuus Arviointiosallisuus, Toimintaosallisuus, Suunnitteluosallisuus, päätösosallisuus
Vaikutuksellisen osallisuuden tuki	Nuorisopalvelut	Lapset ja nuoret	Lapsivaltuuston ja nuorisovaltuuston toiminnan tuki Talotoimikuntatoiminnan ja osallistavan budjetoinnin kautta osallisuuden vaikutuksellisuuden lisääminen	Tieto-osallisuus Arviointiosallisuus, Toimintaosallisuus, Suunnitteluosallisuus, päätösosallisuus
Järjestöyhteistyö	Nuorisopalvelut	Järjestöt	Neuvonta, ohjaus ja taloudellinen tuki alle 29-vuotialle nuorille suunnatun toiminnan järjestämiseksi	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto
Nuorten avointen toimintaryhmien tuki	Nuorisopalvelut	Nuoret	Avustustoiminnallinen tuki, toimitila-avustukset	Tieto-osallisuus, toimintaosallisuus

Kaupunkiympäristöpalvelujen osallisuustoimenpiteet

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Selite	Osallisuusmuoto
Kuuluttaminen	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset	MRL:n ja YSL:n sekä muut lakisäätöiset kuulutukset prosessien eri vaiheissa (Kokkola-lehti ja kokkola.fi). Kuulutukset myös uusista tonttijaoista ja ilmoitukset haettavissa olevista tonteista. Lausunnot toimivat päätöksenteon tukena	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus, Toimintaosallisuus, Arviointiosallisuus
Internet-sivut	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset, sidosryhmät, kaupungin henkilöstö	Tiedottaminen olemassa olevista palveluista, hankkeista ja niiden etenemisvaiheista.	Tieto-osallisuus
Henkilökohtaiset tapaamiset	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	Henkilö- tai toimijakohtaisia tapaamisia, joissa hanke koskettaa yksittäistä henkilöä tai toimijaa.	Tieto-osallisuus, Toimintaosallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus
Yleisötilaisuudet	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	Lakisäätöiset tai tiedottamisperusteiset yleisötilaisuudet; YVA-menettely, kohdennetut (erilliskutsulla) pidettävät yleisötilaisuudet, rakennushankkeiden esittelyt yms.	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus
Tiedotteet / kirjeet	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	Eri tavoin toimitettavilla tiedotteilla saadaan nopeasti täsmällistä tietoa osallisille. Esim. metsänhakuista lähistön asukkaille	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus
Kyselyt	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	Erilaisiin tarkoituksiin tehdyt kyselyt ja selvitykset.	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus
Työpajat	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät, kaupungin henkilöstö	Tilaisuus, jossa yhdessä eri sidosryhmien, toimijoiden ja kuntalaisten kanssa kehitetään tiettyä aluetta. Esimerkiksi kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus
Osallistava budjetointi	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset	Kaupungin budjetointiin osallistuminen omaa lähiympäristöä kehittämällä	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus, Toimintaosallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Selite	Osallisuusmuoto
Kaupunkikävelyt	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	Kulttuurikävelyt, luontokävelyt ja muut alueiden esittelyyn liittyvät kävelytapahtumat. Voidaan käyttää tulevan suunnittelun tukena tai projektien esittelyssä.	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus
Kaupunkilaistilaisuudet	Kaupunkiympäristö	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	Erilaiset tempaukset, esim. kesäkukkien tai puiden istuttaminen, talkoot jne.	Toimintaosallisuus

Henkilöstöpalvelujen osallisuustoimenpiteet

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Selite	Osallisuusmuoto
Ideatynnyri	Koko hallinto, henkilöstö	Henkilöstö	Kaupunki ylläpitää digitaalista työtilaa, joka mahdollistaa henkilöstölle vapaan ideoinnin ja oivallusten esittämisen.	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus
Koulutussuunnitelma	Henkilöstöpalvelut, koko hallinto	Henkilöstö, Esihenkilöt	Henkilöstön osaaminen ja myönteinen asenne osallisuuteen pyritään varmistamaan systemaattisella koulutuksella. Koulutuksen avulla huomioidaan asiakas- / asukaslähtöisyys osana toimintaa ja sen kehittämistä.	Tieto-osallisuus, Toimintaosallisuus
Yhteistoimintamenettely	Koko hallinto	Henkilöstö, Johto	Annetaan henkilöstölle mahdollisuus yhteistoiminnassa työnantajan kanssa osallistua kunnan toiminnan kehittämiseen ja mahdollisuus vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun sekä samalla edistää kunnallisen palvelutuotannon tuloksellisuutta ja henkilöstön työelämän laatua	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus, Toimintaosallisuus, Arviointiosallisuus
Hyvä johtajuus (johtamisperiaatteet)	Koko hallinto	Johto, Henkilöstö	Kaupungin johtamisperiaatteissa huomioidaan myös henkilöstön osallistaminen: Johtaja pitää ihmiset tietoisina toiminnan tavoitteista ja niiden perusteista sekä etenemisestä niitä kohti. Johtaja vahvistaa työyhteisönsä yhteenkuuluvuutta ja sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin sekä saa ihmisten vahvuudet esille ja hyödyntää niitä toiminnan kehittämisessä.	Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus, Toimintaosallisuus, Arviointiosallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Vastuutaho	Kohderyhmä	Selite	Osallisuusmuoto
Henkilöstökyselyt	Henkilöstöpalvelut, Koko hallinto	Henkilöstö	Henkilöstön osallisuuskokemuksia kartoitetaan säännöllisesti osana työhyvinvointikyselyä. Kyselyt toteutetaan koko henkilöstölle kerran vuodessa (aiemmin joka toinen vuosi)	Tieto-osallisuus, Arviointiosallisuus
Työpaikkakokoukset	Koko hallinto	Henkilöstö, Johto	Foorumi, jossa voidaan käsitellä hyvin erilaisia asioita, riippuen kokouksen tarkoituksesta ja tavoitteesta. Osallisuutta tukevana tavoitteena on yhteisen näkemyksen löytäminen ja vahvistaminen keskustellen. Kokous tarjoaa myös yhteisöllisyyttä ja kokemuksen mukana olemisesta.	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus, Toimintaosallisuus, Arviointiosallisuus
Kehityskeskustelut	Koko hallinto	Henkilöstö, Esihenkilöt	Toimintamalli työasioiden kokonaisvaltaiseen pohtimiseen. Mahdollistaa vaikuttamisen omaan työhön, tavoitteisiin ja työskentelyedellytyksiin. Tarjoaa tilaisuuden arvioida omaa työsuoritusta ja kehittymistä, saada palautetta omasta työstä ja antaa palautetta esimiehelle	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus, Toimintaosallisuus, Arviointiosallisuus
Esihenkilöinfot	Henkilöstöpalvelut Koko hallinto	Esihenkilöt, Johto	Kokkolan kaupungin esimiesten tiedotus-, koulutus- ja keskustelutilaisuuksia. Infoissa alustetaan kaikille esimiehille tärkeitä henkilöstöjohtamisen aihealueista.	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus
Työyhteisön osallisuutta edistävät epäviralliset ja viralliset muodot	Henkilöstöpalvelut, Koko hallinto	Henkilöstö, Esihenkilöt, Johto	tiimityö, johto- ja kehittämiss ryhmät, henkilöstöpalaverit, mentorointi	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus, Toimintaosallisuus, Arviointiosallisuus
Sähköinen uutiskirje henkilöstölle	Henkilöstöpalvelut, viestintä	Henkilöstö, Johto	Digitaalinen, kerran kuussa julkaistava henkilöstötiedote	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Toimintaosallisuus

Konsernihallinto ja -palvelut

Osallisuutta edistävä toimepide	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Yrittäjien aamupalatilaisuudet	Elinkeinot ja kaupunkikehittäminen	Yrittäjät	Sidosryhmän kanssa käytävä vuoropuhelu ja tiedon jakaminen ajankohtaisista asioista	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus
Internet-sivut	Elinkeinot ja kaupunkikehitys Kaupungin kanslia	Kuntalaiset, yrittäjät, sidosryhmät	Tiedottaminen olemassa olevista palveluista ja ajankohtaisista asioista	Tieto-osallisuus
Konserniyhtiöiden uutiskirje	Elinkeinot ja kaupunkikehitys	Konserniyhtiöt	Ajankohtaisten asioiden tiedottaminen	Tieto-osallisuus
Elinvoimalupaus	Elinkeinot ja kaupunkikehitys	Yrittäjät	Kaupungin ja yrittäjäjärjestöjen yhteinen tahdonilmaus elinkeinoelämän kehittämiseen	Suunnitteluosallisuus

Osallisuutta edistävä toimepide	Vastuutaho	Kohderyhmä	Kuvaus	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Tiedotteet	Elinkeinot ja kaupunkikehitys Kaupungin kanslia	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	Tiedotteissa kerrotaan palveluista ja ajan-kohtaisista asioista sekä päätöksenteosta.	Tieto-osallisuus
Palautekanava	Kaikki vastualueet	Kuntalaiset ja muut sidosryhmät	Mahdollisuus antaa palautetta palveluihin liittyen.	Toimintaosallisuus
Yritysvaikutusten arviointi	Elinkeinot ja kaupunkikehitys	Yritykset	Alueen elinkeinoelämään vaikuttavan päätöksenteon yhteydessä laaditaan yritysvaikutusten arviointi päätöksenteon tueksi.	Suunnitteluosallisuus
Erityisryhmien vaikuttajaryhmät	Kaupungin kanslia	Kuntalaiset	Monikulttuurisuusneuvosto, Vanhus- ja vammaisneuvosto	Tieto-osallisuus, Suunnitteluosallisuus, Päätösosallisuus, Toimintaosallisuus
Edustuksellinen demokratia	Kaupungin kanslia	Kuntalaiset	Vaalit ja äänestäminen	Toimintaosallisuus, Päätösosallisuus